

Frukten av norsk misjon

AV NILS E. BLOCH-HOELL

Dette første heftet av NOTM 1979 er en fortsettelse av spesialnummeret om *norsk misjon* i hefte 4 for 1978.

Frukten av norsk misjon er et tema til takk og lovsang og kan ikke rubriseres i en tørr statistisk tabell. Beretninger om den enkelte som ble vunnet for Kristus og om de mange som kom har mer enn *en* gang kalt på gledestårer både hos misjonæren og hos norske misjonsvenner. Ingen kan nevne de navn som ved norsk misjons virke er reddet fra sykdom og hungersnød, som er gitt en menneskeverdig tilværelse, og som har fått sine navn skrevet i Livets bok. Likevel er det riktig at vi prøver å si litt om «Frukten av norsk misjon», i håp om at det kan bli informasjon som kan sette frukt i norsk misjons i ny vekst, og til takk og appell i preken og salmesang.

Norsk misjon har vært kulturbevarer

Afrikanere og asiater har nok med rette kunnet klage over at misjonsarbeidet, også det som er drevet av norske misjonærer, har vært for europeisk, endog for norsk. Noe av de fremmede folkenes kulturarv har strøket med i møtet med vestlig kultur (og ukultur). Nå er ikke all kulturpåvirkning av det onde. Et kulturmøte kan være berikende, gjensidig. Det vi her vil feste oppmerksomheten ved er noe av det arbeid som norske misjonærer har utført ved å samle og bevare for ettertiden ordspråk og fortellinger, beskrivelser av religion, skikker og samfunnsforhold, og utarbeidelsen av skriftspråk og grammatikk for folk og stammer. Allerede *Hans* og *Poul Egede* gjorde på 1700-tallet et banebrytende arbeid når det gjelder etnografi, religionshistorie, geografi og språk på Grønland. (Se Hans Egede. Studier til 200-årsdagen for hans død 5. november

1958, red. O. G. Myklebust, Oslo 1958.) Om Hans Egedes studier av eskimospråket skriver professor Knut Bergsland «Og på hans skuldre står alle de som har gjort eskimoisk til et så vel kjent og riktig eksempel på mennesketankens mangfoldige formingsmuligheter». Og professor Arne Martin Klausen skriver at Egede var langt forut for sin tid med sitt nitide etnografiske feltarbeid og han fortsetter: «Egedes virke som misjonær og etnograf førtes videre av hans sønner, og enhver som vil studere eskimoenes gamle kultur, må vende tilbake til Egedene.» Hans Egede fikk mange etterfølgere både som misjonær og forsker og bevarer av kultur.

Takket være *Lars Dahle* vet dagens gassere langt mer om deres forfedres liv og tro enn de ville ha gjort uten hans bøker om gassisk språk og folklore. Og i Dahles fotspor har flere norske misjonærer og forskere gått: Emil og Fridtjov Birkeli, Jørgen Ruud, Otto Chr. Dahl og Ludvig Munthe. De står alle som kulturbevarere i nyere gassisk historie. En lignende kulturgjerning har misjonærene Lars O. Skrefsrud, P. O. Bodding og J. Gausdal gjort for Santalfolket.

Det kan ikke en gang nytte her å prøve å regne opp alle de norske misjonærer som har gjort og fremdeles gjør en innsats som bibeloversettere og forfattere av grammatikker og ordbøker. Listen strekker seg fra Hans Egede og sønner og går via H. P. S. Schreuder frem til nålevende misjonærer. Jeg viser til en annen publikasjon fra Egede Instituttet: H. Chr. Mamen (red.): Norske misjonærer som bibeloversettere (Oslo 1950).

Norsk misjonsinnsats i undervisning og sykepleie

Også denne del av norsk misjonshistorie begynner med Hans Egede. Han var læreren, selv om hans undervisning nesten bare tok sikte på kristendomskunnskap, senere på å utdanne kateketer. Slik har mønsteret vært i norsk misjon. Først dåpsundervisning og tilfeldig elementærundervisning, så ordnet elementærundervisning og utdanning av kateketer/evangelister og med tiden også prester. I Sør-Afrika fikk norsk misjon den første kateketskolen i 1881, i 1893 forandret til Umpumulo lærerskole, som idag er presteskole. På Madagaskar var man tidlig ute med skolearbeidet og fikk istand en lærerskole allerede i 1878 og presteskole så tidlig som i 1871. Fremdeles finnes norske misjonæ-

rer som prestelærere rundt om i den Tredje verden. Tyngden av det norske misjonsarbeidet i utdannelsessektoren gjøres fremdeles i grunnskolene. Vi viser her til statistikken. Men *tyngdepunktet* i undervisningsarbeidet er i ferd med å flytte seg til videregående utdanning. Utdannelsestilbudet blir også stadig mer variert.

Relativt sett har norsk misjon lagt mindre vekt på legemisjon og sykepleie enn f. eks. Danmark og Sverige. Likevel reflekterer totaltallene for norsk misjons diakonale gjerning en enorm innsats, sett fra sykepleierne og legenes side. Og det betyr at omkring en million pasienter årlig får forandret sin tilværelse, fra truende død til nytt liv, fra invaliditet til nye meningsfulle år og i mange tilfeller også fellesskap med Kristus og hans skrøpelige disipler.

Vi sa i innledningen at «frukten av norsk misjon er et tema til takk og lovsang og kan ikke rubriseres i en tørr statistisk tabell». Det er nå også vanskeligere enn før å kunne meddele tallene på døpte i det siste året på de forskjellige «misjonsmarker». I dag er det de unge kirkene som har hånd om slik statistikk, i den grad de er opptatt av tallene. Vi kan derfor bare gi noen *eksempler*.

Misjonssambandets dåpsstatistikk er uhyre interessant. I Mekane Yesus kirken ble det siste året opptatt ved dåp ca. 21.000, de aller fleste av dem var voksne. Dette er et oppsiktsvekkende høyt tall. Også på de andre feltene, Japan, Taiwan og Tanzania var det langt flere voksendøpte enn barnedøpte, nemlig 448 pluss 50 i dåpsklasser (Hong Kong/Macao) mot 49 barnedøpte.

Det Norske Misjonsselskap har mindre dramatiske tall, og oppgavene fra de to største kirkene, Madagaskar og Sør Afrika, mangler. De har ellers henholdsvis 410.000 og 468.804 menighetslemmer. Ellers oppgis tallene på voksen døpte slik: Kamerun 348, Japan 59, Hong Kong 21, Taiwan 206, tilsammen 634, mens det på de samme feltene var tilsammen 623 barnedøpte. Den Evangelisk Lutherske Frikirkes misjon melder om 19 voksendøpte og 7 barnedøpte på Taiwan siste året og om 52 voksendøpte og 27 barnedøpte i Japan.

Frukten av norsk misjon er først og fremst mer enn en million menighetslemmer i den tredje verden. Jeg vil mene at det er realistisk å regne med at over sytti tusen av disse ble opptatt som kirkemedlemmer i året som gikk.